

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

gemeenteraad | **Urk**
KADERNOTA 2027

Dank u wel voorzitter.

Allereerst willen we beginnen met een compliment aan de ambtelijke organisatie. De kadernota is een uitgebreid document geworden dat de raad een goed beeld geeft van de keuzes en opgaven waar Urk de komende jaren voor staat.

Er worden zelfs bezuinigingsopties geboden die worden afgeraden. Al met al een mooi overzichtelijk stuk waarin heel scherp duidelijk wordt in welk vaarwater we momenteel met de gemeente Urk verkeren. Nogmaals dank hiervoor aan Oscar en zijn staf.

Voorzitter, in de aanloop van de verkiezingen deelde Hart voor Urk klokjes uit die op 5 voor 12 stonden. De jaarrekening 2025 en de kadernota 2027 maken goed duidelijk waarom we dit deden. We zullen naar de toekomst heel scherp aan de wind moeten zeilen om het schip niet te laten stranden voor zover dit mogelijk is.

Wanneer wij deze kadernota bekijken door de bril van een gemiddelde Urker inwoner, dan zien we het volgende:

De gemeentelijke belastingen en leges stijgen verder. Tegelijkertijd worden verschillende voorzieningen versoberd en wordt onderhoud van wegen, groen en openbare ruimte uitgesteld. De inwoner betaalt meer, terwijl hij op verschillende onderdelen minder terug lijkt te krijgen.

Daarnaast zien onze inwoners dat de gemeentelijke organisatie zelf buiten schot blijft. In het eigen apparaat kan niet of nauwelijks meer worden gesneden. Wekelijks verschijnen er nieuwe vacatures in de plaatselijke Urker krant en het college wordt uitgebreid met een extra 4^e wethouder. Wat ook opviel was dat er de komende jaren meer dan twee ton uitgetrokken wordt voor ICT-faciliteiten voor raads- en commissieleden. We hebben onze tablets goed bekeken of er gouden randen in zaten verwerkt.

Ook buiten de financiële keuzes zien wij een toenemende regeldruk. Vrijwilligers, ondernemers en verenigingen ervaren dat activiteiten die vroeger vanzelfsprekend waren, tegenwoordig steeds meer voorbereiding, papierwerk en vergunningen vereisen. Bestuurders van verenigingen krijgen daarnaast te maken met steeds meer verantwoordelijkheden en administratieve verplichtingen.

Daarnaast zien wij op verschillende terreinen een toenemende nadruk op toezicht, handhaving en regelgeving. Zo moeten bijvoorbeeld ondernemers voor een verjaardag in hun eigen bedrijfspand een vergunning aanvragen. Afgelopen zaterdag werd iedere bezoeker van het strand gecontroleerd en werden tassen nagekeken. Ik kan me niet

herinneren dat ik dit ooit heb meegemaakt op een strand waar dan ook. Ook is ons vanuit de organisatie van de avondvierdaagse ter ore gekomen dat men ernstig overweegt of men op deze manier nog een avondvierdaagse wil houden vanwege het grote aantal regels waaraan voldaan moet worden.

Uiteraard moeten regels worden nageleefd en moet er worden gehandhaafd waar dat nodig is, maar veel inwoners hebben het gevoel dat de overheid steeds vaker controleert en steeds minder vertrouwt.

Daardoor ontstaat het beeld dat initiatieven steeds moeilijker worden gemaakt. Waar vroeger werd gezocht naar mogelijkheden, lijkt tegenwoordig vaker eerst gekeken te worden naar de regels. Juist in een gemeenschap als de onze, waarin veel tot stand komt dankzij vrijwilligers, ondernemerszin en maatschappelijke betrokkenheid, zou de overheid vaker naast inwoners moeten staan om initiatieven mogelijk te maken in plaats van ze onnodig te belasten met regels en procedures.

Wanneer al deze ontwikkelingen bij elkaar worden opgeteld, ontstaat een beeld waarbij de overheid groter wordt, de regels toenemen, de controle intensiever wordt en tegelijkertijd inwoners, ondernemers en vrijwilligers steeds meer lasten en verantwoordelijkheden ervaren.

De gemiddelde inwoner kijkt hiernaar en vraagt zich af: waar is men op het gemeentehuis eigenlijk mee bezig? Terwijl belastingen stijgen, voorzieningen onder druk staan en vrijwilligers steeds meer obstakels ervaren, lijkt de overheid vooral bezig met meer regels, meer controle en verdere uitbreiding van het eigen apparaat.

Wij dienen hier een motie over in die mijn collega raadslid Jan Loosman straks zal voorlezen.

Tegelijkertijd zien wij als raadsleden ook dat de werkelijkheid genuanceerder is. Wij zien een organisatie waarin veel medewerkers zich dagelijks inzetten voor Urk. Wij zien ambtenaren die hard werken aan complexe opgaven en bestuurders die zich dagelijks inzetten voor onze gemeente.

De uitdaging is dat dit beeld onvoldoende lijkt door te werken naar de samenleving. Te veel inwoners ervaren afstand waar nabijheid gewenst is. Te veel vrijwilligers ervaren regels waar ondersteuning nodig is. En te veel ondernemers ervaren controle waar vertrouwen het uitgangspunt zou moeten zijn.

Wij willen het college daarom oproepen om niet blind voorbij te gaan aan deze signalen uit de samenleving. Besteed aandacht aan de groeiende afstand die sommige inwoners

ervaren tussen het gemeentehuis en de samenleving. Investeer niet alleen in systemen, processen en organisatieontwikkeling, maar vooral ook in vertrouwen, bereikbaarheid en een overheid die naast haar inwoners staat.

Het is belangrijk dat de kloof tussen inwoners en gemeente niet groter wordt. Dat inwoners zich gehoord voelen, dat vrijwilligers zich gesteund voelen en dat ondernemers ervaren dat de gemeente naast hen staat. Uiteindelijk is vertrouwen het belangrijkste kapitaal van een lokale overheid. Dat vertrouwen verdient onderhoud en aandacht, zodat het vertrouwen in het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie kan groeien.

Voorzitter, terug naar de kadernota.

In de kadernota wordt aangegeven om niet te snijden in de gemeentelijke organisatie. Het is zelf zo dat de ambtelijke organisatie tot nu toe iedere keer nog wordt uitgebreid. Iedere week zien we echter nieuwe vacatures voorbijkomen in het Urkerland. Dit roept bij ons de volgende vragen op.

- 1 **Bij hoeveel fulltime medewerkers is de organisatie op orde.**
- 2 **Hoeveel vacatures staan er nog open en binnen welk termijn moeten deze vervuld zijn.**
- 3 **Zijn in de overheadkosten de kosten van de nog te vervullen vacatures al meegenomen?**
- 4 **Kan het college inzichtelijk maken hoeveel geld wij uitgeven aan personeelskosten voor wettelijke kerntaken en hoeveel geld naar niet-wettelijke taken gaat?**

De Haven

Voor Hart voor Urk blijft dit één van de belangrijkste onderwerpen voor de toekomst van ons dorp. Wij begrijpen dat er wordt ingezet op lobby en het binnenhalen van subsidies. Dat is ook nodig.

Maar wat ons opvalt is dat er in de kadernota geen bedrag wordt genoemd dat we eigenlijk hopen binnen te halen. Daardoor blijft het wel erg vrijblijvend.

Wij zouden het verstandig vinden als het college een realistische ambitie uitspreekt over het bedrag dat men denkt binnen te kunnen halen.

Niet dat alles dan gegarandeerd binnenkomt.

Maar wel zodat duidelijk is waar we naartoe werken.

Dat geeft richting.

En het zorgt er ook voor dat het lobbytraject minder vrijblijvend wordt.

5 Welk bedrag aan subsidies denkt het college de komende jaren realistisch binnen te kunnen halen voor de haven? Lopen hier al initiatieven voor.

Daarnaast zien wij dat er gesproken wordt over 1 groot project van 22 miljoen euro. Wij vragen ons af of het verstandig is om te onderzoeken of delen van de havenontwikkeling ook in kleinere deelprojecten uitgevoerd kunnen worden. Dat kan projecten overzichtelijker maken, investeringen beter spreiden en mogelijk ook de projectorganisatie beperken. Wij geven dat graag mee ter overweging.

Tot slot vinden wij dat Urk vooral zelf het gesprek moet voeren met de provincie en het Rijk. Natuurlijk kunnen we veel leren van andere gemeenten en is het goed om ervaringen uit te wisselen. Maar wanneer meerdere gemeenten samen optrekken richting Den Haag, worden ook de plannen en de bedragen vaak groter. Voor ons is de haven van Urk in de eerste plaats een Urker belang. Daarom zien wij liever dat Urk zelf rechtstreeks het gesprek voert met provincie, ministeries en Tweede Kamerleden. Niemand kan de belangen van Urk beter vertegenwoordigen dan Urk zelf. Uiteraard moet het brede belang van de Urker haven wel benadrukt blijven.

Voorzitter

In de kadernota wordt voorgesteld om de OZB jaarlijks met 2% boven de inflatie te verhogen. Hart voor Urk kan daar niet mee instemmen. Wij vinden dat financiële problemen van de gemeente niet automatisch moeten worden opgelost door opnieuw de rekening bij onze inwoners neer te leggen.

Veel gezinnen merken iedere maand al dat het leven duurder wordt. De boodschappen zijn duurder. De energierekening is hoger. Verzekeringen worden duurder. Dan vinden wij het niet redelijk om daar vanuit de gemeente nog eens extra bovenop te komen.

Natuurlijk begrijpen wij dat de begroting sluitend moet zijn. Maar wat ons betreft begin je dan eerst bij jezelf. Eerst kijken waar je slimmer kunt werken. Eerst kijken waar je kunt besparen. En pas als alle andere mogelijkheden zijn onderzocht, kijk je naar de portemonnee van de inwoner.

Wat Hart voor Urk betreft hoeft deze OZB-verhoging daarom niet bij onze inwoners terecht te komen. Wij zien namelijk mogelijkheden om deze ruimte elders te vinden. En dan komen we vanzelf bij de gemeentewerf.

Wij dienen hier een amendement voor in die mijn collega raadslid Jan Jongman later zal voorlezen. Daarbij wil ik overigens opmerken dat we die samen met Gemeentebelangen hebben opgesteld. Onze collega's hadden een soortgelijk amendement opgesteld. Op advies van de griffier hebben we daar één van gemaakt.

Voorzitter,

In december vorig jaar gaf Hart voor Urk, bij monde van Louw Gnodde, al aan dat de investering in de gemeentewerf wat ons betreft veel te snel door de raad werd geloodst. Er lag eigenlijk maar één plan op tafel en wij hadden toen al de overtuiging dat dit slimmer en vooral goedkoper zou kunnen.

Gemeentebelangen gaf ons daarin gelijk, maar de overige partijen stemden uiteindelijk toch in met een investering van ruim 11 miljoen.

Daarom zijn wij blij dat we nu een half jaar verder zijn en dat inmiddels ook bij het college het inzicht lijkt te zijn ontstaan dat wij er in december misschien helemaal niet zo ver naast zaten.

Hart voor Urk is echter niet tegen verplaatsing van de gemeentewerf. Integendeel. Wij vinden nog steeds dat de gemeentewerf uiteindelijk beter past bij Port of Urk. Maar wij vinden ook dat je bij een investering van deze omvang de tijd moet nemen om verschillende mogelijkheden naast elkaar te leggen. Mocht Port of Urk geen optie wezen vanwege het gebrek aan stroom en water, dan is wellicht het Westgat ook nog een optie.

Wat ons betreft ligt daar nog steeds een kans. Onze eigen Urker ondernemers hebben vaker laten zien dat zij met praktische en betaalbare oplossingen kunnen komen. Laten we die kennis benutten voordat we definitieve keuzes maken.

Daarnaast zien wij grote kansen op de huidige locatie van de gemeentewerf. Dit is misschien wel één van de mooiste plekken van Urk, vlak bij het strand, het bos en de haven. Op zo'n locatie zien wij in de toekomst liever woningen dan een gemeentewerf. Een appartementengebouw van vijf of zes lagen zou daar wat ons betreft uitstekend passen.

Daarmee slaan we mogelijk twee vliegen in één klap: een nieuwe gemeentewerf op een logische locatie én extra woningen voor Urkers op een plek waar veel mensen graag willen wonen.

Wij vinden het daarom meer dan de moeite waard om deze mogelijkheden samen met onze ondernemers verder te onderzoeken.

Zo kunnen we wat ons betreft investeren in woningbouw, besparen op de kosten van de gemeentewerf én voorkomen dat de rekening opnieuw bij onze inwoners terechtkomt. Dat lijkt ons een veel betere keuze dan een extra OZB-verhoging.

Sporthal Zeeheldenwijk

Hart voor Urk is geen voorstander van verdere vertraging van dit project. Natuurlijk begrijpen wij dat de financiële situatie vraagt om scherpe keuzes, maar tegelijkertijd moeten we ook eerlijk zijn over de behoefte die er op Urk ligt voor een extra sporthal. Die behoefte is groot en breed gedragen.

De bestaande accommodaties zitten op veel momenten vol en de druk op de beschikbare ruimte neemt alleen maar toe. Daarom vinden wij dat we voorzichtig moeten zijn met het opnieuw uitstellen van deze investering. Uitstel lijkt soms een besparing, maar dat is het lang niet altijd. Bouwkosten stijgen, de behoefte blijft bestaan en uiteindelijk zal deze voorziening er toch moeten komen.

Voor Hart voor Urk zijn goede sportvoorzieningen geen luxe. Ze dragen bij aan gezondheid, ontmoeting, verenigingsleven en de leefbaarheid van ons dorp. Daarom zien wij de sporthal in Zeeheldenwijk niet als een wens voor later, maar als een voorziening waar nu al een duidelijke en breed gedragen behoefte aan bestaat. Als we willen blijven investeren in een sterk en leefbaar Urk, dan hoort daar ook voldoende ruimte voor sport en ontmoeting bij.

Verzelfstandiging

Wij lezen in de kadernota dat wordt gekeken naar de verzelfstandiging van het museum. Dat vinden wij op zichzelf een interessante ontwikkeling. Het is goed om kritisch te kijken naar welke taken echt bij de gemeente horen en welke taken mogelijk op een andere manier georganiseerd kunnen worden.

Tegelijkertijd roept dit bij ons wel een bredere vraag op. Als verzelfstandiging voor het museum voordelen kan bieden, zijn er dan misschien meer onderdelen binnen de gemeentelijke organisatie waar dit onderzocht zou kunnen worden?

Hart voor Urk vindt dat de gemeente zich in de eerste plaats moet richten op haar kerntaken. Alles wat daarbuiten valt, mag best kritisch tegen het licht worden gehouden. Niet omdat alles moet worden afgestoten, maar omdat het goed is om regelmatig te kijken of bepaalde activiteiten nog steeds het beste binnen de gemeentelijke organisatie passen.

6 Is het college bereid om breder te onderzoeken welke gemeentelijke taken of onderdelen mogelijk in aanmerking komen voor verzelfstandiging of een andere organisatievorm?

Wat Hart voor Urk betreft is dit geen doel op zichzelf, maar wel een discussie die het waard is om te voeren. Juist in een tijd waarin iedere euro telt, moeten we onszelf blijven afvragen welke taken echt bij de gemeente horen en welke misschien beter door anderen kunnen worden uitgevoerd.

Vierde wethouder

Tot slot de vierde wethouder.

Hart voor Urk heeft hier eerder aandacht voor gevraagd bij de behandeling van het coalitieakkoord en doet dat vandaag opnieuw.

Wij begrijpen dat Urk op basis van het inwonertal recht heeft op 3,8 wethouder. Maar het argument dat Urk er recht op heeft en dat dit recht doet aan de verkiezingsuitslag, wordt door veel inwoners niet direct begrepen.

Juist daarom vinden wij dat deze keuze goed onderbouwd moet kunnen worden.

7 Kan het college helder uitleggen waarom een volledige vierde wethouder noodzakelijk is en welke concrete meerwaarde dit oplevert voor Urk? Bijvoorbeeld welke taken worden nu opgepakt die eerder bleven liggen?

Dat lijkt ons een terechte vraag, zeker in een tijd waarin van inwoners en van de gemeente zelf ook financiële keuzes worden gevraagd.

Slot

Tot slot beseffen wij dat niet alles in onze hand ligt.

Wij kunnen plannen maken.

Wij kunnen begrotingen vaststellen.

Wij kunnen keuzes maken.

Maar uiteindelijk zijn wij afhankelijk van de zegen van de Heere.

Zoals Psalm 90 vers 17 zegt:

"En de liefelijkheid des Heeren, onzes Gods, zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons; ja, het werk onzer handen, bevestig dat."

Ik wil nu mijn collega raadsleden vragen het amendement en de motie uit te spreken.

Ik dank u voor uw aandacht.